

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΖΗΤΗΣΗ-ΠΡΟΣΦΟΡΑ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

*του συνεργάτη μας, Αλκιβιάδη Παπανικολάου
(επιστημονικού συνεργάτη Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών)*

ΖΗΤΗΣΗ

➤ Βασική Παρατήρηση

Ζήτηση στην οικονομία σημαίνει:

$$\text{Ενεργός Ζήτηση} = \text{Θέλω} + \text{Μπορώ}$$

(Μπορώ: έχω το εισόδημα)

➤ Καμπύλη Ζήτησης

Συνδυασμοί Τιμής και Ζητούμενης Ποσότητας σε μία ορισμένη χρονική περίοδο *ceteris paribus* (το οποίο αφορά εξωγενείς παράγοντες ζήτησης)

➤ Ζητούμενη Ποσότητα

Αντιστοιχεί σε ένα σημείο πάνω στην καμπύλη Ζήτησης και ορίζεται ως η ποσότητα του αγαθού, την οποία οι καταναλωτές θέλουν και μπορούν να αγοράσουν σε μία ορισμένη χρονική περίοδο ceteris paribus (ενώ όλοι οι άλλοι εξωγενείς παράγοντες είναι σταθεροί).

➤ Νόμος Ζήτησης

Αντίστροφη σχέση μεταξύ Τιμής και Ζητούμενης Ποσότητας ενός αγαθού *ceteris paribus*.

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Μας βοηθάει να αποδείξουμε ότι η καμπύλη Ζήτησης έχει αρνητική κλίση.

Αρνητική κλίση σημαίνει ότι τα μεγέθη που απεικονίζονται στους άξονες συνδέονται αρνητικά. (Δηλαδή όταν το ένα μέγεθος αυξάνεται, το άλλο μειώνεται).

ΕΞΑΙΡΕΣΗ

Ο Νόμος της Ζήτησης δεν ισχύει:

- 1) Στα αγαθά πολυτελείας και επίδειξης
- 2) Στα αγαθά GIFFEN (ρύζι στην Ασία)

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η Καμπύλη Ζήτησης έχει θετική κλίση.

➤ Καμπύλη Ζήτησης με την βοήθεια των Καμπύλων Αδιαφορίας

ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ

Δεικνύει συνδυασμούς ποσοτήτων από δύο αγαθά **x** και **y** έτσι ώστε ο καταναλωτής να είναι αδιάφορος δηλαδή να έχει την ίδια χρησιμότητα. Δηλαδή δεικνύει τις επιθυμίες του καταναλωτή.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Η Καμπύλη Ζήτησης δεικνύει αρνητική σχέση μεταξύ Τιμής και Ζητούμενης Ποσότητας λόγω:

1) Αποτελέσματος Υποκαταστάσεων

Αύξηση της τιμής ενός αγαθού **x** με σταθερό το χρηματικό εισόδημα και η τιμή του άλλου αγαθού **y** τότε η ζητούμενη ποσότητα του αγαθού **x** θα μειωθεί αφού ο καταναλωτής αγοράζει το άλλο αγαθό, **y**.

2) Αποτέλεσμα Εισοδήματος

Μειώνεται το πραγματικό εισόδημα του καταναλωτή και άρα αγοράζει λιγότερη ποσότητα από το αγαθό **x**.

$$\uparrow P_x \rightarrow \downarrow \frac{\bar{M}}{P_x}$$

ΤΑ ΔΥΟ ΑΝΩΤΕΡΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ:

3) Νόμο Φθίνουσας Οριακής Χρησιμότητας (ΝΦΧ)

Δεν ισχύει όταν:

αγαθά τέλεια υποκατάστατα δηλαδή (Pepsi Cola, Coca Cola)

αγαθά σπάνια και ο καταναλωτής είναι μανιώδης γι' αυτό όπως π.χ. τα διαμάντια.

Και όση μεγαλύτερη ποικιλία αναγκών ικανοποιεί ένα αγαθό τόσο περισσότερο αργεί η μείωση της οριακής του χρησιμότητας.

4) Συνθήκες Πρώτης Τάξης για Ισορροπία Καταναλωτή

ή

$$\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y} \quad \text{ή} \quad \frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y}$$

και

$$M = P_x * x + P_y * y$$

➤ Εξωγενείς Παράγοντες

1) Εισόδημα Καταναλωτών

Όταν έχουμε Αύξηση Εισοδήματος και Αύξηση Ζήτησης τότε τα αγαθά αυτά ονομάζονται Κανονικά ή Πολυτελείας

\uparrow Εισοδήματος \rightarrow \uparrow Ζητούμενης Ποσότητας

Όταν έχουμε Αύξηση Εισοδήματος και Μείωση Ζήτησης τότε τα αγαθά αυτά ονομάζονται Κατώτερα

\uparrow Εισοδήματος \rightarrow \downarrow Ζητούμενης Ποσότητας

2) Τιμές άλλων Αγαθών

Υποκατάστατα ή Ανταγωνιστικά δηλαδή αγαθά που ικανοποιούν περίπου την ίδια ανάγκη

\uparrow Τιμής ενός αγαθού \rightarrow \uparrow Ζήτησης άλλου αγαθού

Συμπληρωματικά δηλαδή τα αγαθά που καταναλώνονται μαζί για την ικανοποίηση μιας ανάγκης

\uparrow Τιμής ενός αγαθού \rightarrow \downarrow Ζήτησης άλλου αγαθού

3) Προτιμήσεις Καταναλωτών

Η αλλαγή στις προτιμήσεις των καταναλωτών επηρεάζει τη Ζήτηση δηλαδή αν οι καταναλωτές για κάποιο λόγο αρχίσουν να δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση για ένα αγαθό τότε θα αυξηθεί η ζήτησή του.

4) Μέγεθος πληθυσμού

\uparrow Πληθυσμού \rightarrow \uparrow Ζήτησης

5) Προσδοκίες Καταναλωτών

Αναφορικά με μελλοντική εξέλιξη τιμών αγαθών και εισοδήματος καταναλωτών. Έτσι οι προσδοκίες για αύξηση των τιμών των αγαθών ή του μελλοντικού εισοδήματος σημαίνει αύξηση στη ζήτηση τώρα.

➤ Προσφορά

1) **Προσφορά** ενός αγαθού καλείται η ποσότητα που θέλουν και μπορούν να προσφέρουν οι παραγωγοί σε κάθε επίπεδο τιμών κατά την διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου, **ceteris paribus** (δηλαδή όλοι οι άλλοι εξωγενείς παράγοντες προσφοράς παραμένουν σταθεροί).

2) **Εξωγενείς - Προσδιοριστικοί Παράγοντες της προσφοράς είναι:**

❖ **Τιμές Παραγωγικών Συντελεστών**

Αύξηση της τιμής του πετρελαίου → Μείωση της προσφοράς

❖ **Τεχνολογία Παραγωγής**

Βελτίωση της τεχνολογίας → Αύξηση της προσφοράς

❖ **Προσδοκίες Παραγωγών (ευνοϊκές)**

Αύξηση της τιμής παραγόμενου προϊόντος στο μέλλον → Αύξηση της προσφοράς

❖ **Καιρικές Συνθήκες (αφορά γεωργικά προϊόντα)**

Καλές καιρικές συνθήκες → Αύξηση της προσφοράς

❖ **Τιμές εναλλακτικών Προϊόντων**

Ο παραγωγός έχει την εναλλακτική ευκαιρία να παράγει είτε ένα προϊόν (π.χ. σιτάρι) είτε ένα άλλο (π.χ. καλαμπόκι). Τότε η προσφορά του ενός προϊόντος (π.χ. σιτάρι) θα επηρεαστεί από την τιμή του άλλου προϊόντος (π.χ. καλαμποκιού).

❖ **Αριθμός Επιχειρήσεων Κλάδου**

Αύξηση αριθμού επιχειρήσεων → Αύξηση της προσφοράς

3) **Προσφερόμενη Ποσότητα**

Η ποσότητα που θέλουν και μπορούν να προσφέρουν οι επιχειρήσεις σε ένα δεδομένο επίπεδο τιμών και σε μία ορισμένη χρονική περίοδο, ceteris paribus. Δηλαδή η προσφερόμενη ποσότητα αντιστοιχεί σε ένα σημείο πάνω στην **Καμπύλη Προσφοράς**.

4) Νόμος Προσφοράς

Αύξηση της τιμής του αγαθού όταν όλοι οι άλλοι εξωγενείς παράγοντες παραμένουν σταθεροί, ceteris paribus, τότε η Προσφερόμενη Ποσότητα αυξάνεται.

↑ Τιμής ενός αγαθού → ↑ Προσφερόμενης Ποσότητας

5) Διάκριση μεταξύ

✓ Μεταβολής Προσφοράς λόγω μεταβολής κάποιου ή κάποιων εξωγενών παραγόντων προσφοράς εκτός της τιμής έχει σαν αποτέλεσμα η Καμπύλη Προσφοράς να μετατοπίζεται ολόκληρη:

- ΑΥΞΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ → ΕΞΩ + ΔΕΞΙΑ
- ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ → ΜΕΣΑ + ΑΡΙΣΤΕΡΑ

✓ Μεταβολή Προσφερόμενης Ποσότητας λόγω μεταβολής της τιμής μόνο του αγαθού ενώ οι άλλοι εξωγενείς παράγοντες προσφοράς παραμένουν σταθεροί. Διαγραμματικά αντιστοιχεί σε κίνηση πάνω σε μία καμπύλη προσφοράς.

➤ Ισορροπία Καταναλωτή

Έχουμε 2 αγαθά x και y.

P_x → Τιμή του αγαθού x

P_y → Τιμή του αγαθού y

$MU_x > 0$

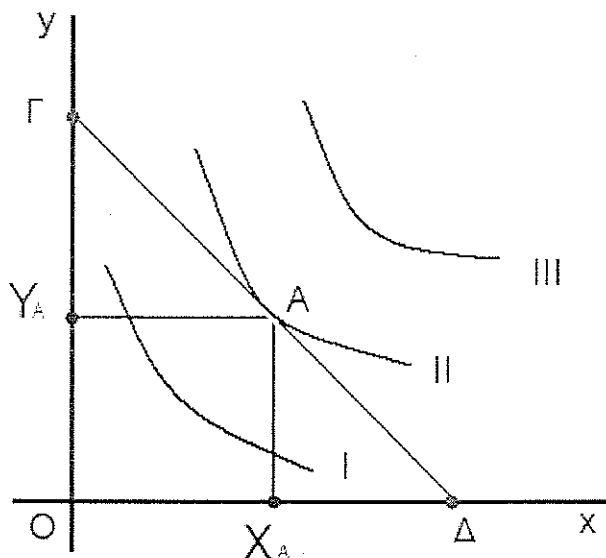
$MU_y > 0$

$\Gamma\Delta$ =ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟΣ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΗΛ.

M = ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

- I. ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ
- II. ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ
- III. ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ

$$M = P_x * x + P_y * y$$

➤ Προσδιορισμός Τιμής Ισορροπίας Αγαθών

1) Από τομή Καμπύλων Ζήτησης και Προσφοράς (εφ' όσον αυτές έχουν αρνητική και θετική κλίση αντίστοιχα και τέμνονται στο πρώτο τεταρτημόριο)
Πως σχηματίζονται οι τιμές στην πράξη; Με μέθοδο Πλήρους Κόστους.

2) Αν η τιμή δεν είναι η τιμή Ισορροπίας τότε μέσω του μηχανισμού τιμών οδηγούμαστε στην εξίσωση Ζήτησης και Προσφοράς.

3) Υπερβάλλουσα Ζήτηση - Υπερβάλλουσα Προσφορά

- ✓ Αν έχουμε Υπερβάλλουσα Ζήτηση δηλαδή Ζήτηση μεγαλύτερης της Προσφοράς τότε θα έχουμε αύξηση της Τιμής έως ότου η Ζήτηση να ισούται με την Προσφορά.

ΖΗΤΗΣΗ > ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ → ↑ P έως ότου ΖΗΤΗΣΗ=ΠΡΟΣΦΟΡΑ

- ✓ Αν έχουμε Υπερβάλλουσα Προσφορά δηλαδή Προσφορά μεγαλύτερη της Ζήτησης τότε θα έχουμε μείωση της Τιμής έως ότου η Ζήτηση να ισούται με την Προσφορά

ΠΡΟΣΦΟΡΑ > ΖΗΤΗΣΗΣ → ↓ P έως ότου ΖΗΤΗΣΗ=ΠΡΟΣΦΟΡΑ

4) Μηχανισμός Τιμών

Σύστημα σε μία καπιταλιστική οικονομία, όπου οι μεταβολές τις τιμής, λόγω μεταβολών στην Ζήτηση και στην Προσφορά, έχουν σαν αποτέλεσμα την εξίσωση Προσφοράς και Ζήτησης.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΑΓΟΡΑΣ

- ✓ Όχι πάντοτε συνθήκες Ανταγωνισμού στην Οικονομία.
(Μονοπώλιο, Ολιγοπώλιο)

- ✓ Διαφορές μεταξύ Ιδιωτικού και Κοινωνικού Κόστους
(Ιδιωτικό – Κοινωνικό Όφελος)

Επιχειρήσεις λαμβάνουν αποφάσεις με βάση το

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ \neq ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

(για κάποια προϊόντα)

- ✓ Δεν εξασφαλίζει πάντοτε **πλήρη** απασχόληση Εργατικού Δυναμικού
(δηλαδή υπάρχει ΑΝΕΡΓΙΑ)

- ✓ Αγνοεί παραγωγή κοινωνικών αγαθών δηλαδή αγαθά που η κοινωνία καταναλώνει συνολικά (ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΓΑΘΑ) και δεν είναι δυνατόν να παραχθούν χωριστά για κάθε πολίτη.
(π.χ. κατασκευή εθνικού δρόμου, εθνική άμυνα, εθνική ασφάλεια)

- ✓ Θεωρεί Κατανομή Εισοδήματος δεδομένη και δεν κάνει τίποτα για καλύτερευση Κατανομής Εισοδήματος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Όλοι οι παραπάνω λόγοι οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι είναι αναγκαία η παρέμβαση του κράτους στην οικονομία, ενώ ο βαθμός παρέμβασης εξαρτάται από το οικονομικό σύστημα της κάθε χώρας.

- ΑΜΙΓΓΕΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ → Επιτηρητής

- ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ → Ρυθμιστής όλων των δραστηριοτήτων

- ΜΙΚΤΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ → Παρεμβαίνει με άσκηση Οικονομικής
Πολιτικής
Δημοσιονομική
Εισοδηματική
Νομισματική (δεν ασκείται λόγω Ε.Ε)

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

➤ Υποθέσεις

Δεν εξηγούν προτιμήσεις καταναλωτή, αλλά επιβάλουν κάποιο βαθμό ορθολογικότητας και λογικότητας σε αυτές.

1) Ο καταναλωτής συμπεριφέρεται Ορθολογικά

(max χρησιμότητα με περιορισμένο χρηματικό εισόδημα, τιμές αγαθών και προτιμήσεις)

2) Ιεράρχες διάφορους συνδυασμούς αγαθών

(προτιμά ένα αγαθό περισσότερο ή λιγότερο ή είναι αδιάφορος)

3) Ο καταναλωτής είναι συνεπής

(αν προτιμά τώρα τον συνδυασμό A από B, όταν τον ξαναρωτήσουμε θα πρέπει να δώσει την ίδια απάντηση)

4) Ισχύει η ιδιότητα της Μεταβατικότητας

(δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να προβλέψει μέλλον και γεγονότα. επίσης δεν ισχύει σε σχιζοφρενικά άτομα και πιθανόν σε νεαρά άτομα)

$$\left. \begin{array}{l} A > B \\ B > \Gamma \end{array} \right\} \Rightarrow A > \Gamma$$

5) Για μεγιστοποίηση της χρησιμότητας ο καταναλωτής προτιμάει εκείνον τους συνδυασμούς που είναι ανώτεροι

(Ανώτερος λέγεται ο συνδυασμός που περιέχει ίδια ποσότητα από το ένα αλλά μεγαλύτερη ποσότητα από το άλλο)

6) Προτιμάει περισσότερο απ' ότι λιγότερο

(ιδιότητα κορεσμού)

➤ Καμπύλη Αδιαφορίας

Συνδυασμοί αγαθών x και y που δίνουν στον καταναλωτή ίδια χρησιμότητα.

Η Καμπύλη Αδιαφορίας δεικνύει:

- 1) Επιθυμίες Καταναλωτή
- 2) Σταθερή Χρησιμότητα
- 3) Κατά μήκος μίας Καμπύλης Αδιαφορίας ο καταναλωτής έχει πάντοτε ίδια συμπεριφορά.

➤ Ιδιότητες Καμπύλης Αδιαφορίας

1) Έχουν αρνητική κλίση.

(ΟΛΥxy = οριακός λόγος υποκατάστασης)

(πόσες μονάδες δηλαδή θυσιάζουμε από το ένα αγαθό για να πάρουμε μία μονάδα από το άλλο αγαθό ενώ η καμπύλη αδιαφορίας παραμένει ίδια)

2) Οι Καμπύλες Αδιαφορίας είναι Κυρτές προς την αρχή των αξόνων.

(βασίζεται σε φθίνων ΟΛΥ και ΝΦΟΧ)

3) Οι Καμπύλες Αδιαφορίας του ίδιου καταναλωτή, την ίδια χρονική περίοδο δεν τέμνονται.

(όχι απόδειξη - προκύπτει από μεταβατικότητα)

(όχι παράλληλες γραμμές γιατί είναι ευθείες)

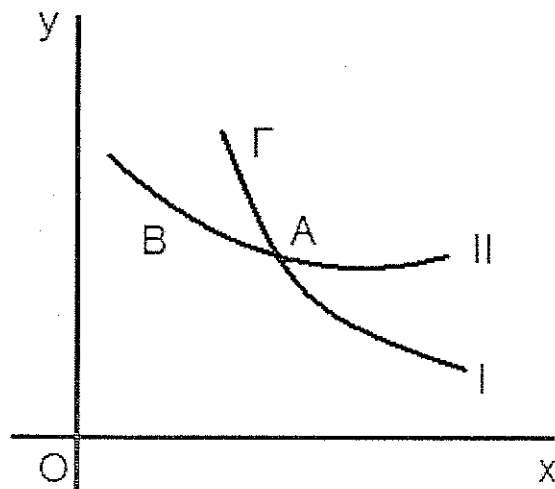
Έστω ότι τέμνονται. Τότε έχουμε:

$A = B$ (ανήκουν στην ίδια ΚΑ, II)

$A = \Gamma$ (ανήκουν στην ίδια ΚΑ, I)

ΑΡΑ

$\Gamma = B$ (ΑΤΟΠΟ)

4) Από κάθε σημείο του χώρου διέρχεται μία μόνο Καμπύλη Αδιαφορίας όπου προκύπτει από αξίωμα της σύγκρισης και υπόθεσης ότι τα αγαθά είναι τελείως διαιρετά.

(αν διέρχονται δύο Καμπύλες Αδιαφορίας βλέπε το (3^ο) και άρα άτοπο)

➤ **Νόμος Φθίνουσας Οριακής Χρησιμότητας (ΝΦΟΧ)**

1) Οριακή Χρησιμότητα

Μεταβολή στη Συνολική Χρησιμότητα από κατανάλωση μιας επιπλέον (πρόσθετης) μονάδας ενός αγαθού

2) ΝΦΟΧ

Καθώς αυξάνεται η κατανάλωση ενός αγαθού και η ποσότητα του άλλου αγαθού είναι σταθερή τότε από ένα σημείο και μετά η οριακή χρησιμότητα μειώνεται.

3) Η Οριακή Χρησιμότητα δεν γίνεται αρνητική γιατί

- ✓ Το εισόδημα του καταναλωτή είναι περιορισμένο
- ✓ Ο καταναλωτής δεν θα αγόραζε ποσότητες που είναι άχρηστες.

4) 2 υποθέσεις για ΝΦΟΧ

- ✓ Κάθε αγαθό έχει περιορισμένες χρήσεις
- ✓ Κορεσμός αναγκών

5) Όταν τα αγαθά είναι τέλεια υποκατάστατα τότε δεν ισχύει ο ΝΦΟΧ

(δηλαδή Coca Cola – Pepsi Cola)

6) Όση μεγαλύτερη ποικιλία αναγκών ικανοποιεί ένα αγαθό, τόσο περισσότερο καθυστερεί η πτώση της οριακής χρησιμότητας.

(και αντιστρόφως)

➤ **Μορφές Καμπύλης Αδιαφορίας**

1) ΤΕΛΕΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ → ευθείες

(ΟΛΥxy = σταθερό)

2) ΤΕΛΕΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ → ορθές γωνίες

3) ΚΟΙΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ

(δύο αγαθά κακά ή το ένα καλό και το άλλο σπάνιο και ο καταναλωτής μανιώδης)

➤ Ισορροπία Καταναλωτή

1) Δύο συνθήκες:

- Ο καταναλωτής διαθέτει ολόκληρο το εισόδημά του.

$$M = P_x * x + P_y * y$$

$M =$ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

$P_x * x =$ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ x

$P_x =$ ΤΙΜΗ ΑΓΑΘΟΥ x

$P_y * y =$ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ y

$P_y =$ ΤΙΜΗ ΑΓΑΘΟΥ y

- Οι οριακές χρησιμότητες των δύο αγαθών είναι ανάλογες των τιμών τους.

$$\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} = \lambda$$

$\lambda =$ ΟΡΙΑΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΓΑΘΟΥ ΑΞΙΑΣ ΜΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ (π.χ. 1 ΕΥΡΩ)

2) Συνολική χρησιμότητα (U) ισούται με το άθροισμα των χρησιμοτήτων που αποκτάει κάθε καταναλωτής από διάφορα αγαθά που καταναλίσκει.

Δηλαδή για 2 αγαθά x και y έχουμε:

$$U = U_x + U_y$$

➤ Σχέση ΦΟΧ και ΟΛΥ

Εάν ισχύει η υπόθεση, ότι η οριακή χρησιμότητα του αγαθού x είναι ανεξάρτητη από την οριακή χρησιμότητα του αγαθού y , τότε η φθίνουσα οριακή χρησιμότητα συνεπάγεται φθίνων οριακό λόγο υποκατάστασης.

➤ Εφαρμογή Θεωρίας Οριακής Χρησιμότητας

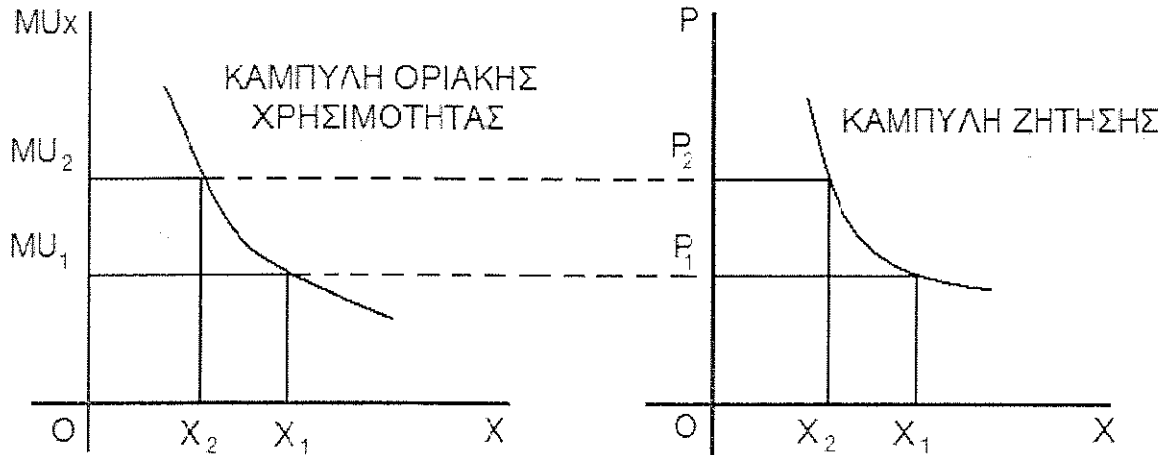
1) Η Καμπύλη Οριακής Χρησιμότητας είναι και η Καμπύλη Ζήτησης του καταναλωτή για ένα συγκεκριμένο αγαθό.

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Έστω ένα αγαθό x , τότε ισχύει:

$$\frac{MU_x}{P_x} = \lambda \implies MU_x = \lambda * P_x$$

Και αν υποθέσουμε ότι $\lambda = 1$ τότε $MU_x = P_x$

$MU \rightarrow P \rightarrow$ ΖΗΤΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ \rightarrow ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΙΑΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Έστω ότι αυξάνεται η τιμή του αγαθού x , άρα πρέπει να αυξηθεί και η οριακή χρησιμότητα αγαθού για να ισχύει η σχέση όπου $\lambda =$ σταθερό.

$$\frac{MU_x}{P_x} = \lambda$$

Για να αυξηθεί MU_x πρέπει να μειωθεί η ποσότητα του αγαθού x . Λόγω ΝΦΟΧ αφού υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ MU και ποσότητας ενός αγαθού – καλού – κανονικού.

Καλό αγαθό σημαίνει $MU > 0$

Κανονικό σημαίνει $\uparrow Y \rightarrow \downarrow$ ΖΗΤΗΣΗΣ αλλά λιγότερο (π.χ. ψωμί)

ΑΡΑ $\uparrow P_x \rightarrow \downarrow X$ ΝΟΜΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

2) Αποτέλεσμα Εισοδήματος και υποκαταστάσεως

$$\begin{array}{l} \text{Αποτέλεσμα} \\ \text{Μεταβολής της} \\ \text{Τιμής ενός} \\ \text{Αγαθού} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Αποτέλεσμα} \\ \text{Υποκαταστάσεως} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Αποτέλεσμα} \\ \text{Εισοδήματος} \end{array}$$

Το αποτέλεσμα υποκαταστάσεως οφείλεται σε μεταβολή της σχέσεως μεταξύ των τιμών των δύο αγαθών και είναι πάντοτε αρνητικό. Γιατί κάθε μεταβολή της τιμής έχει αντίθετη επίδραση σε ζητούμενη ποσότητα.

➤ Εισοδηματικό Αποτέλεσμα

Δεικνύει την επίδραση του πραγματικού εισοδήματος στην Ζητούμενη ποσότητα ενός αγαθού λόγω μεταβολής της τιμής.

Δηλαδή

$$\uparrow P \rightarrow \downarrow \frac{M}{P_X} \quad (\text{Πραγματικό Εισόδημα}) \rightarrow \downarrow \text{Ζητούμενη Ποσότητα}$$

ΠΡΟΣΟΧΗ

Κανονικό αγαθό: Εισοδηματικό Αποτέλεσμα «Θετικό»

Κατώτερο αγαθό: Εισοδηματικό Αποτέλεσμα «Αρνητικό»

Έχουμε τα κάτωθι είδη αγαθών:

✓ Πολυτελείας

Αύξηση εισοδήματος κατά X% \Rightarrow Αύξηση Ζήτησης περισσότερο από X%
(π.χ. πολυτελές αυτοκίνητο, κοσμήματα)

✓ Κανονικά

Αύξηση εισοδήματος κατά X% \Rightarrow Αύξηση Ζήτησης λιγότερο από X%
(π.χ. τρόφιμα, φάρμακα)

✓ Κατώτερα

Αύξηση εισοδήματος \Rightarrow Μείωση Ζήτησης

✓ Αγαθά GIFFEN

Αύξηση τιμής αγαθών \Rightarrow ↑ Ζητούμενης Ποσότητας
(δεν ισχύει ο νόμος Ζήτησης) (π.χ. ρύζι στην Ασία)

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Και ισχύει ότι:

- Τα αγαθά GIFFEN είναι κατώτερα αγαθά.
- Για κανονικά και κατώτερα αγαθά ισχύει τ' αντίστροφο

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

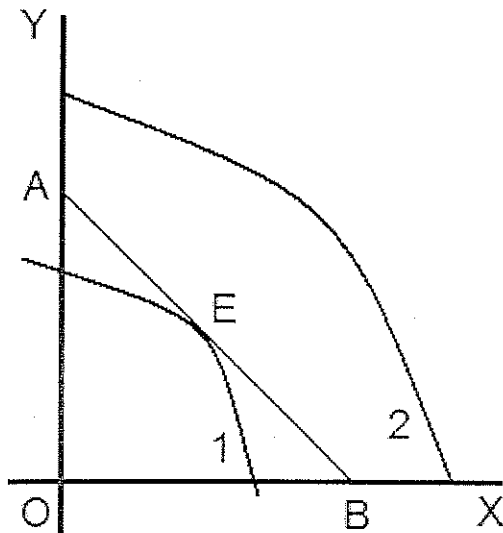
(ΛΥΣΕΙΣ ΓΩΝΙΑΣ)

➤ Λύση γωνίας

Σημαίνει ότι ο καταναλωτής αγοράζει ένα μόνο αγαθό.

➤ Έχουμε τις κάτωθι περιπτώσεις:

1) Καμπύλη

Στο E έχουμε min χρησιμότητα.

$$OΛΥ_{xy} = \frac{MU_x}{MU_y} \quad \text{και}$$

Λύση στο B (δηλαδή αγοράζει μόνο x = διαμάντια)

επειδή αύξηση MU_x (διαμάντια σπάνιο αγαθό και ο καταναλωτής είναι μανιώδης για τα διαμάντια)

Επίσης η MU_y αυξάνεται γιατί μειώνεται η ποσότητα του y.

Ισχύει

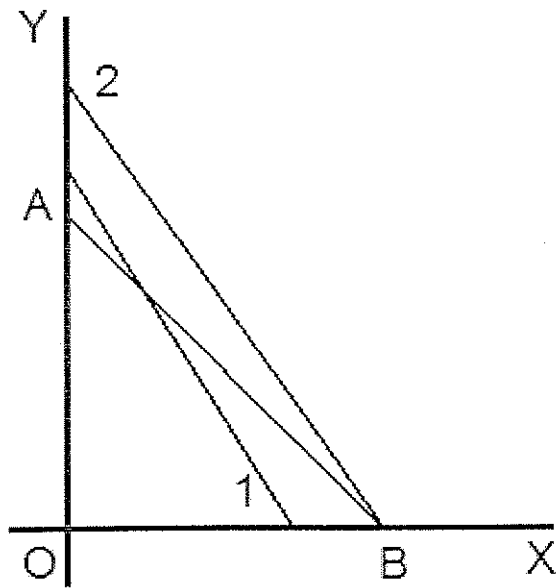
Αύξηση $MU_x >$ Αύξηση MU_y

ΑΡΑ

$$OΛΥ_{xy} = \frac{MU_x}{MU_y} \uparrow$$

2) Τέλεια Υποκατάσταση

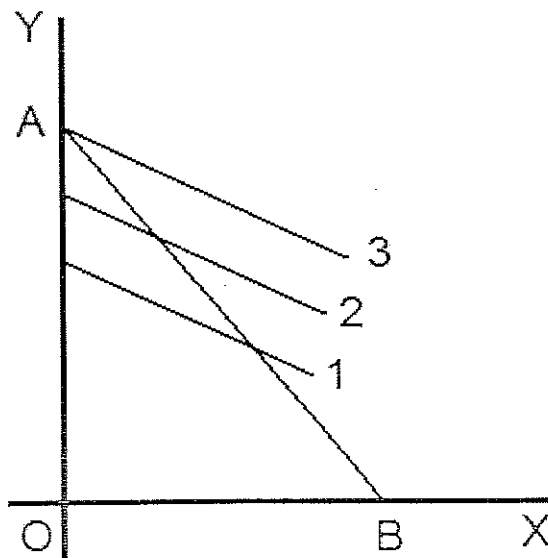
- Κλίση Καμπύλης Αδιαφορίας > Κλίση Εισοδηματικού Περιορισμού

AB = ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ

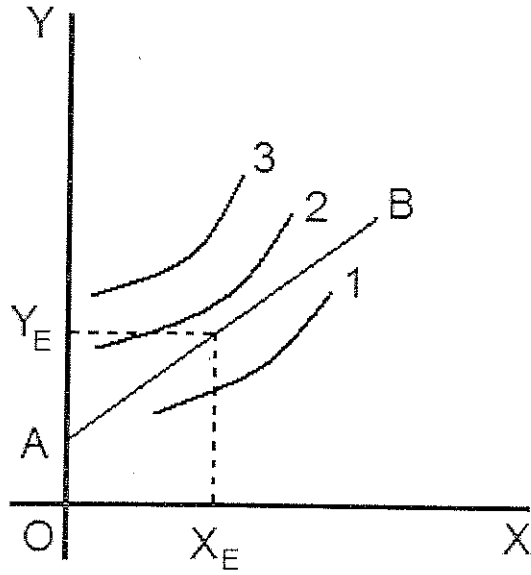
Ισορροπία στο B και ο καταναλωτής αγοράζει μόνο αγαθό x.

- Κλίση Καμπύλης Αδιαφορίας < Κλίση Εισοδηματικού Περιορισμού

Λύση στο A, δηλαδή αγοράζει μόνο το αγαθό y.

- Ισορροπία καταναλωτή με κακό και καλό αγαθό.

(Y) ΚΑΛΟ ΑΓΑΘΟ: Εισόδημα από Εργασία

(x) ΚΑΚΟ ΑΓΑΘΟ: Εργασία